

Barnkonsekvensanalys

Ärende: Församlingsinstruktion

Sammanträde: KR 221017

BKA:n är gjord av: Kyrkoherde Lena Fagéus

1. Bedöms förslaget/beslutet medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn (0-18 år)?

Ja.

2. På vilket sätt bedöms förslaget/beslutet medföra direkta eller indirekta konsekvenser för barn?

Församlingsinstruktionen beskriver församlingens identitet och vision. Den är församlingens grunddokument att ta utgångspunkt i till exempel vid målarbete, verksamhetsplanering, lokalförsörjningsplanering och budgetprioritering. Den är också tänkt att vara ett styrdokument under en mandatperiod. Innehållet påverkar vilken verksamhet som bedrivs och därmed medför beslutet om församlingsinstruktion konsekvenser för barn. Vilka faktiska verksamheter för barn som bedrivs beslutas av församlingsråden resp. gemensamma enheter som bedriver verksamhet. Vid dessa beslut blir det viktigt att ha med sig slutsatserna i den del av omvärldsbeskrivningen som gjorts utifrån barnens perspektiv:

- I åldrarna 10-13 år är verksamheten begränsad.
- För den som inte konfirmeras är vägarna in i kyrkan svåra att erövra.
- Kyrkans närvaro på skolorna behöver stärkas.
- Det psykosociala och existentiella stödet för barn och unga behöver stärkas.
- Med en pastoratsgemensam ledarutbildning för unga behöver vi förstärka församlingskontakten.

3. Har synpunkter från barn eller företrädare för barn inhämtats i ärendet?

Ja, genom att samrådsgruppen för barnkonsekvensanalys har lämnat synpunkter på förslaget till församlingsinstruktion.

Den omvärldsanalys som genomförts under FIN-processen har följande delar:

- Om världen
- Om Sverige
- Om Umeå
- Om Svenska kyrkan i Umeå
- Utifrån de fyra delarna i den grundläggande uppgiften
- Utifrån barnens perspektiv

Här följer omvärldsanalysen ur barnens perspektiv, som alltså tillsammans med övriga delar i omvärldsanalysen legat till grund för upprättande av det pastorala programmet i församlingsinstruktionen.

Omvärlden från barnens perspektiv

Inledning

” I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamheter ” (KO)

Jesus påminner oss om barnens betydelse och position i kyrkans gemenskap när han säger att vi måste bli som barnen för att komma in i himmelriket. Eller när han säger ”Låt barnen komma till mig och hindra dem inte.” Att arbeta med barnkonsekvensanalys inför alla beslut och ständigt ha barnens rätt och barnens bästa för ögonen i inriktning av verksamhet och beslut är en del i vårt svar på Jesu uppmaningar. Syftet med barnkonsekvensanalys är att barnens rätt ska beaktas och säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattande.

Vilka är då barns rättigheter?

Barnkonventionen, som är del av svensk lag sedan 2020, antogs 1989. Lagen beskriver de rättigheter som alla barn i världen ska ha. De artiklar som främst bedöms vara av vikt vid en barnkonsekvensanalys är:

Artikel 2 Inget barn ska diskrimineras.

Artikel 3 Barnets bästa i främsta rummet.

Artikel 6 Barns rätt till liv och utveckling.

Artikel 12 Barnets rätt till deltagande och inflytande.

Artikel 14 Barn har rätt att utöva vilken religion de vill, eller ingen alls.

Artikel 23 Alla barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället.

Artikel 30 Barn som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar har rätt till sitt eget språk, sin kultur och religion.

Ekonomi

Enligt Umeå kommuns egen statistik lever 6% av barnen i barnfattigdom, vilket är en relativt låg siffra då det är 12% enligt Rädda Barnens statistik för Sverige som helhet.

Barn till ensamstående utrikesfödda mammor riskerar i allt högre grad att drabbas av barnfattigdom. Siffror från Rädda Barnen visar att skillnaden i barnfattigdom mellan inrikes och utrikes födda i Sverige är störst i EU.

Stöd

Närmsta 10 årsperiod väntas störst ökning av andel småbarn på Teg och Tomtebo.

Sedan 2014 samverkar skola, hälsovård och socialtjänst genom samverkansmodellen Hälsa, Lärande, Trygghet (HLT), i första linjen. Psykisk ohälsa bland unga ökar och i april 2021 öppnade regionen ett kontaktcentrum som vårdnadshavare når via 1177. BRIS har öppnat en barnmottagning i Umeå.

Hälsa

Den psykiska ohälsan ökar och den går ner i åldrarna. Barn berättar om vikten av att prestera på alla områden. Pressen av att de måste vara duktiga i skolan, på idrotten, i familjen, som kompis. Att det aldrig duger att bara vara utan är en ständig kamp för att ligga på topp i alla områden, vilket kan sägas vara symptom på att livet inte går ihop. En arena för barn som fått betydligt större utrymme de senaste åren, bland annat på grund av pandemin, är nätet. De sociala medierna har en central betydelse för barn och unga. Där odlas relationer och intressen. Men det finns en påtaglig baksida också då till exempel 45% av pojkarna och 52% av flickorna har upplevt sexuella trakasserier genom nätet. Nätmobbning utbreder sig. Barn som utsatts för trakasserier har större risk att drabbas av psykisk ohälsa. Etnicitet och religion är den vanligaste orsaken till trakasserier, och de barn som utsätts uppger också att de inte vet vart de ska vända sig för hjälp. Här ses även en kunskapsbrist hos skolan i trosfrågor. I Umeå svarar i en undersökning 100 st 13-18 åringar att de inte har någon enda person som bryr sig om dem.

De barn som redan haft det dåligt före pandemin uttrycks ha fått det ännu sämre under pandemin.

Under åren med pandemi påverkades barnen i hög grad. I flera undersökningar uttrycks att barns inflytande över sin egen verklighet minskade kraftigt, antalet signifikanta andra och trygga vuxna runt barnen har också minskat. Utsatta barn har varit svårare att få kontakt med då barnen mött färre vuxna utanför sig egen krets. Däremot har barns direkta kontakt med BRIS ökat. Barn har behövt ta ett eget ansvar för sin psykiska hälsa.

BRIS och Mind fick en ökning av samtal med 32 respektive 37% 2021 jämfört med 2020. I Minds mätning över den psykiska hälsan i Sverige uppger hela två tredjedelar av 16-19 åriga kvinnor sig ha psykiska ohälsa.

Alkohol användandet har minskat bland unga, dock märks en drogliberal inställning.

Kyrkan med barn och unga

0 – 13 år

Umeå pastorat bedriver öppna förskolor i alla kyrkor, det erbjuds även grupper som riktar sig särskilt till pappor, till barn med funktionsvariationer och till unga föräldrar.

Utöver öppen förskola har vi få verksamheter som riktar sig till barn under 7 år.

Mellan 7 – 9 år är vi som bäst när det gäller verksamhet. Pastoratet erbjuder många körer och barnverksamheter, strax under 30 olika.

För 10-13 åringarna erbjuder vi inte lika mycket som för lågstadieåldern. De flesta församlingarna har körer för mellanstadieåldern men det erbjuds färre verksamheter för den som inte vill sjunga.

Skolkontakterna är över lag väldigt bra i pastoratet gällande lågstadiet, där församlingarna erbjuder påsk och julvandringar, orgelkul, kyrkvisning, dockspel.

Även här erbjuds det mindre för mellanstadiet, men några församlingar har ett gott samarbete med mellanstadiet också där man bjuder till på exempelvis påskmåltid, allhelgonavandring, pilgrimsvandring.

Några församlingar har även utbildade Bibeläventyrare som kommer ut till skolorna för att undervisa åk 4 och åk 5 om bibeln.

Utöver dessa undervisande verksamheter så gör vi även aktiviteter i samverkan med andra aktörer; till exempel bibliotek, musikskolan, andra församlingar, idrottsföreningar, hembygdsföreningar, EFS.

Församlingarna delar också ut många barnbiblar. Barnen har rätt till andlig utveckling, enligt barnkonventionen. Alla församlingar delar ut biblar till barn som fyller 5-6 år och vissa ger också en annan typ av barnbibel till de barn i verksamheten som ska sluta åk 3, som en avskedsgåva och tack för tiden i lågstadieverksamheten.

13 – 18

Verksamheten 13-18 år är till störst del fokuserad efter konfirmation. Verksamheter för ungdomar i åk 7 är väldigt få i pastoratet.

Konfirmandarbetet är stort och engagerar många unga, både konfirmander men också unga ledare. Konfirmationsarbetet är pastoratsövergripande vilket har gjort att även ledarutbildningen som kommer efter konfirmationen är pastoratsövergripande.

Ledarutbildningen är 3 år och upplägget är 3 helg-läger per utbildningsår, där man efter andra året gör praktik i en församling eller på ett konfirmandläger och att man efter tredje året anses klar med utbildningen och kan ta på sig ett ledaruppdrag. Pastoratet har många unga ledare som vill engagera sig i olika uppdrag.

Verksamhet utöver ledarutbildning och konfirmation är ungdomskvällar som finns i varje församling och riktar sig, oftast, till ungdomar efter konfirmation.

Vissa församlingar arbetar också med skolnärvaro på högstadieskolorna och hjälper till på skolorna vid kriser eller när lärare är i behov av hjälp med grupprocesser.

Diakoni riktat till barn och unga

P.S. Ung är en samtalsmottagning riktad till ungdomar i åldrarna 13-25. Den som önskar ett samtal får kontakta P.S. Ung via ett antal olika kontaktvägar och personalen som jobbar med P.S. Ung utser någon som tar samtal med varje person som söker oss. Man får välja om man vill prata med en man eller en kvinna. P.S. Ung erbjuder samtalsstöd och rådgivning men inte behandling. Personer vars behov vi inte har kompetens att möta lotsas vidare.

Barn och unga som kommer som flyktingar är särskilt utsatta genom åldersuppskrivningar, barnkonventionen, lagen om barns rättigheter

Unga och minoritet/ursprungsbefolkning

I Umeå pastorat erbjuder vi finskspråkig verksamhet som utgår till stor del från Ålidhems församling. Vi anser att det är viktigt att kunna samlas i församlingsgemenskapen i form av olika aktiviteter, även på det egna modersmålet. Den finskspråkiga verksamheten firar gudstjänst på finska var tredje vecka och utöver det erbjuder vi bokcirklar, pilgrimsvandringar och finsk kör. Vi erbjuder även församlingsresor för den finskspråkiga verksamheten.

Verksamhet riktad mot vår ursprungsbefolkning är sparsam. Pastoratet har en arbetsgrupp bestående av personal från varje församling samt ideella vars uppdrag är att bidra till att pastoratet ska jobba mer aktivt med det samiska kyrkolivet. Den här arbetsgruppen är relativt nystartad så vi har ännu inte sett några effekter av den.

En kyrka för alla

I Umeå pastorat har vi verksamhet för barn och unga med funktionsvariationer, vår blå verksamhet. I det har vi Blå träffen, Blå fredag och Blå konfa. Blå träffen ses varje vecka och Blå fredag varannan vecka. Blå konfa erbjuds till ungdomar som går i grundsärskola eller träningsskola.

Vi har också en öppen förskola för de familjer som har barn med en funktionsvariation eller sjukdom som leder till anpassningar i det dagliga livet.

Inom teckenspråksverksamheten erbjuds jul- och påskvandring, dockspel för förskoleklass, besök på förskolan Trollgrottan samt teckenspråkiga dop. Även själavårdande samtal för ungdomar finns vid behov.

Analys

UTMANINGAR UTIFRÅN UPPDRAGET ATT BÄRA KÄRLEK, HOPP OCH TRO:

- I åldrarna 10 – 13 år är verksamheten begränsad.
- För den som inte konfirmeras är vägarna in i kyrkan svåra att erövra.
- Kyrkans närvaro på skolorna behöver stärkas.
- Det psykosociala och existentiella stödet för barn och unga behöver stärkas.
- Med en pastoratsgemensam ledarutbildning för unga behöver vi förstärka församlingskontakten.
- Erbjuda plats för religionsutövning på andra språk – FIN?
- Möta behovet hos barn i fattigdom

4. På vilket sätt beaktas barns bästa i förslaget/beslutet?

Barns bästa har inför beslutet beaktats genom att FIN-förslaget analyserats ur ett barnperspektiv av samrådsgruppen och kyrkoherden m. fl. tjänstemän.

5. Har alternativa förslag till beslut prövats?

Ja, FIN-processen har varit omfattande med bearbetning av texter och förslag i arbetslag, ledningsgrupp, församlingsråd och kyrkorådet.